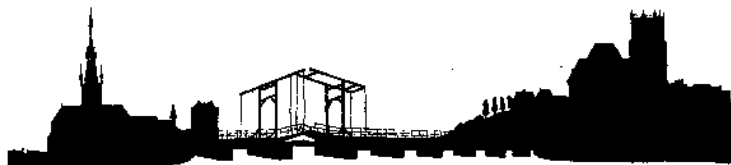

Oudheidkundige Kring "Geertruydenberghe"

Opgericht op 12 november 1974
Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

MEDEDELINGEN

Colofon:

37e jaargang, nummer 10, dec. 2011

Correspondentie:

Nassastraat 13, 4931 XE Geertruidenberg

Mededelingen:

mariette@marts-art.nl

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer: Rabobank 115600310

LEZING: VAN STADHUIS TOT PALEIS: HET KONINKLIJK PALEIS OP DE DAM

Spreker: Drs. Birgitte Mommers
Datum: Donderdag 15 december 2011
Locatie: Cultureel Centrum 'De Schattelij' **Tijd:** 20.00 uur

Het achtste wereldwonder. Zo werd in de zeventiende eeuw het huidige Koninklijk paleis op de Dam genoemd. Het werd gebouwd als stadhuis naar een ontwerp van Jacob van Campen. Het stadhuis werd pas een paleis in de Franse tijd, onder Lodewijk Bonaparte, de koning van Holland, die hier zijn intrek nam. Na het vertrek van de Fransen uit Nederland bleef het gebouw de functie van paleis behouden voor de Koninklijke familie.

Tegenwoordig wordt het paleis alleen voor speciale gelegenheden door de Oranjes gebruikt. De rest van de tijd is het paleis, na een recente grondige restauratie, weer opengesteld voor publiek. U vindt er onder meer decoraties die verwijzen naar de eerste jaren als stadhuis, en meubels in empire-stijl uit de Franse tijd. Tijdens deze lezing neemt zij u mee langs de rijke historie van ons huidige Koninklijk paleis. ze bespreekt onder meer de beelden van de Vlaamse beeldhouwer Artus Quellinus die het paleis sieren en het schilderij van Rembrandt dat slechts korte tijd hier te bewonderen was.

Drs. Birgitte Mommers studeerde in 2005 af als kunsthistorica aan de Universiteit van Amsterdam en is vanaf dat moment werkzaam als docente Kunstgeschiedenis. Haar passie is de liefde voor de kunst overbrengen op haar toehoorders en richtte in 2008 het bedrijf Art & Leisure op. Zij legt zich toe op het aanbieden van cursussen kunstgeschiedenis en lezingen buiten de Randstad.

UITNODIGING NIEUWJAARSBORREL

Op **23 januari a.s.** wordt u door het bestuur van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' hartelijk uitgenodigd aanwezig te zijn voor de traditionele en gezellige Nieuwjaarsborrel. U bent welkom vanaf 20.00 uur in de sfeervolle kelder onder Markt 11 te Geertruidenberg. Onze werkruimte is op die avond gesloten.

Het bestuur wenst u sfeervolle Kerstdagen en een liefdevol Nieuwjaar.

VERSLAG LEZING: De familie 'De Bruijn' en museum 'De Roos' door Janny Lock

In een vlot tempo en met een veelheid van jaartallen en met ondersteuning van beeldmateriaal loodste Janny Lock ons door de geschiedenis van het huidige museum 'De Roos' en de familie De Bruijn. De lezing gaf een duidelijke en verrassend beeld van de beroepen en invloeden welke de bekende familie de Bruijn op de Bergse en Rotterdamse en sommige Nederlandse ontwikkelingen op de maatschappij hebben gehad. Zo ook is het te danken aan de familie de Bruijn (wens van de laatste telg GAM de Bruijn) en de inspanningen van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' dat het museum 'De Roos' in zijn huidige hoedanigheid aanwezig is.

In 1584 vangt het verhaal van 'De Roos' aan beginnend met de vermelding dat Floris Jansz Van Meir zowel burgemeester als wethouder van de stad De Roos als herberg gebruikte, een pand met een prachtige renaissance trapgevel. Dit ten tijde van de 80-jarige oorlog.

In 1625 wordt 'De Roos' verkocht aan Joost van Herten, die had in die tijd Prins Frederik Hendrik van Nassau als gast, niet de eerste de beste. Na zijn overlijden verkoopt zijn weduwe het pand en wordt het niet meer als herberg gebruikt. In het jaar 1668 wordt 'De Roos' verkocht aan dominee Brouwers ofwel Brouwerius, een tintje Latijn wat meer aanzien gaf. De volgende predikant Peter Oostdorp bewoonde het huis van 1679 tot 1695 en tot 1740 de erfgenamen ervan. Vervolgens is 'De Roos' verkocht aan Juffrouwen van Son die woonde aan de overkant van de Markt en daar de brouwerij 'de Posthoorn' runde. 'De Roos' werd in die tijd verhuurt maar wie de huurders waren is niet bekend.

De eerste telg van de familie De Bruijn die zich in Geertruidenberg vestigde was Jasper Teunis de Bruijn geboren in 1724 te Streefkerk, dorp in de Alblasserwaard. Het was een roerige tijd, hongersnood, watersnood in de Alblasserwaard in 1741, mogelijk geen werk voor een beurtschipper. Waarom hij vertrok uit Alblasserwaard is niet bekend. In 1751 schrijft hij zich in bij het schippersgilde te Geertruidenberg. Vanaf 1762 woonde hij waarschijnlijk in Geertruidenberg omdat hij in dat jaar als poortwachter stond ingeschreven. Zeker is dat hij, de grondlegger van de "dynastie" De Bruijn, vanaf oktober 1783 in een huis aan de Elfhuizen heeft gewoond. Hij was "marktschipper op Dordrecht", een bedrijfstak die aan het eind van de middeleeuwen is ontstaan om levensbehoefte en gebruiksartikelen van het achterland naar de dichtbevolkte steden en gebieden te vervoeren. In het jaar 1776 werd het huis 'De Roos'

verkocht aan de lakenhandelaar Willibrordus van Son en werd verhuurt aan kolonel Carel Wijbrand, baron van Lannoy die gouverneur van Geertruidenberg was. De Lannoy woonde er samen met zijn dochter Juliana. Zij verwierf enige faam als dichteres en heeft vele jaren hier gewerkt tot zij in 1782 stierf. Hierna werd het huis verkocht aan Matthias Mertens, korenmolenaar.

In 1799 overlijdt Jasper de Bruijn negen jaar nadat zijn zoon Adriaan, ook beurtschipper, was verdrongen met achterlating van 3-jarig zoontje Jasper, de enige in rechte lijn van het geslacht van de familie de Bruijn. Na de verdrinkingsdood wordt het beroep van beurtschipper niet meer voortgezet in de familie de Bruijn.

Het verhaal over de geschiedenis van 'De Roos' en die van de fam. De Bruijn overlappen elkaar. We vervolgden de lezing wanneer Jasper De Bruijn in 1823 een wijnhandel in de Roos begint, de familie bewoonde het naast gelegen pand 'Het Zwarte Lam'. Het waren vaak woelige tijden waarin armoede, honger, ziekten, oorlogen en overheersing van vreemde mogendheden het land teisterde. De familie de Bruijn was betrokken bij diverse maatschappelijke gebeurtenissen, zoals het oprichten van een bibliotheek en een nieuwe school t.b.v. betere opleiding van de burgers. In 1867 werd een sociëteit opgericht met als doel een leesgezelschap te zijn maar er werd meer gepraat gedronken en gerookt dan gelezen en was enkel toegankelijk voor mannen. Op 60-jarige leeftijd werd Jasper de Bruijn burgemeester van Geertruidenberg.

In het jaar 1857 wordt GAM (Fridus) de Bruijn geboren. Als 22-jarige trekt hij naar Rotterdam en richt in 1880 aldaar een filiaal op van de Geertruydenberghe wijnkoperij tezamen met Jacques Schadee. De samenwerking duurde niet lang en de Bruijn vestigde zich aan de Leuvehaven en richtte zich volledig op de verkoop aan de handel. Het moederbedrijf in Geertruidenberg ging op in het Rotterdamse en in 1925 werd het 100-jarige bestaan er van gevierd. Naast de wijnhandel had GAM nog veel meer nevenactiviteiten. Hij begaf zich op het pad van volkshuisvesting, reclassering en Pro Deo advocatuur. GAM was een stuurman voor de Vereniging van Nederlandse Wijnhandelaren, lid van de Commissie van de warenwet en lid van de Commissie van deskundige voor de wijnaccnten. Tijdens de eerste wereldoorlog was hij lid van de Steuncommissie Rotterdam voor het aansporen van gebruik van goedkoop voedsel, zoals mosselen en het maken recepten. Zijn werklust en werkvermogen was ongeëvenaard. GAM de Bruijn overleed in 1935

en hij had gekozen voor crematie, voor die tijd een uitzonderlijk gebruik en illegaal.

Na de oorlog raakte 'De Roos' in verval en GAM de Bruijn behoeftte het voor afbraak. In 1920 schonk hij het pand aan Geertruidenberg met als voorwaarden dat 'De Roos' ten dienste zal komen voor de inwoners.

Mede door de inspanningen van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' is

'De Roos' geworden wat het nu is. Pas in 1938 was het voor het eerst een tentoonstelling van antieke voorwerpen. Een huis waarin iedere Bergenaar en allen buiten Geertruidenberg kennis kunnen nemen van de geschiedenis van de stad.

De lezing werd bezocht door 42 personen.

Verslag: Cees Kerst

FEDERATIE LANGSTRAATBRUGGEN WINT KNIPPENBERGPRIJS 2011

Op zaterdag 12 november 2011 werd in Deurne de Knippenbergprijs weer uitgereikt. Het thema bij de inzendingen voor dit jaar was 'Landschap en erfgoed'. Dat deze bij elkaar horen en dat steeds meer vrijwilligers in de erfgoedsector en in natuurorganisaties elkaar weten te vinden, bleek uit de inzendingen van dit jaar. Dat lag dit jaar erg hoog, maar liefst 22. Een bewijs voor het feit dat het thema leeft. De jury bestond uit de voorzitter Jan van Laarhoven en de leden Chris de Bont, Frans Ellenbroek, Janique Huijbregts en Thijs Caspers. Door de jury werden drie inzendingen genomineerd.

De **Federatie Langstraatbruggen** is uit deze drie genomineerden tot de gelukkige prijswinnaar uitgeroepen. In het oude tracé van de Langstraatlijn (ook wel Halve Zolenlijn genoemd) liggen een aantal spoorwegbruggen. In een aantal gevallen door en over interessante natuurgebieden, zoals de Moerputten bij Den Bosch. De Federatie verenigt een aantal plaatselijke werkgroepen en is er in geslaagd de bruggen voor de ondergang te redden en ze een nieuwe functie te geven als schakel in fiets- of wandelroutes.

Voorzitter van Esch ontvangt de prijs

"Zij hebben niet alleen in materiële zin bruggen herbouwd maar ook bruggen geslagen tussen de vele mensen en instellingen die voor het project werden ingezet, en uiteindelijk verbinden zij ook de twee oudste Brabantse steden Geertruidenberg en Den Bosch", aldus Jan van Laarhoven, voorzitter van de Stichting Knippenbergprijs.

OMSCHRIJVING VAN HET PROJECT DOOR DE STICHTING FEDERATIE BEHOUDT DE LANGSTRAATSPoorBRUGGEN

Het laten restaureren en het geven van een zinvolle herbestemming aan de unieke vakwerkspoorbruggen en het aangrenzende natuurgebied van de Langstraatspoorlijn. In het spoortracé, dat liep van Lage Zwaluwe naar 's-Hertogenbosch waren zes spoorbruggen opgenomen. Nadat het spoorlijntje buiten gebruik was geraakt, bestond het gevaar dat de spoorbruggen zouden worden gesloopt. Onze stichting heeft zich al 25 jaar lang ingezet voor het behoud van deze spoorbruggen en de daaraan aansluitende natuurgebieden.

In de loop van de 25 jaren dat we ons met dit project hebben beziggehouden, heeft bij onze stichting altijd het behoud van het culturele erfgoed (de spoorbruggen) en het behoud van de natuurgebieden grenzend aan het spoortracé voorop gestaan. Onze eerste acties waren gericht op de drie Waalwijkse en Drunense spoorbruggen, die dankzij vele acties tenslotte in 1992 van de ondergang werden gered. De bruggen zijn nu onderdeel van een drukbereden utilitaire en toeristische fietsverbinding tussen Waalwijk en Drunen.

De vierde brug die we voor afbraak wilden behoeden, was de 600 m. lange Moerputtenbrug. Bij deze brug lag het accent vooral op het prachtige natuurgebied De Moerputten dat bedreigd werd door de loodmenie-afbrokkeling van de diverse lagen loodmenie op de brug. Voorts bestond hier een gevaar voor het drinkwater dat door diverse schadelijke stoffen werd verontreinigd. De vijfde brug was de Vlijmense Venkantbrug. Ook die is in zijn oude glorie gerestaureerd en fungeert eveneens als toegangsbrug tot het Moerputtengebied. Na vele acties werden de welijzeren brugdelen gestraald en gecoat en werden de monumentale massieve pijlers van deze bruggen tussen 2006 en 2011 gerestaureerd en bij de opening in 2011 door Prof. Mr. Pieter van Vollenhoven betiteld als "unieke juweeltjes met Europese uitstraling".

Gelijktijdig met de Moerputtenbrug werd in mei 2011 ook de Venkantbrug opgeleverd. Beide bruggen zijn nu onderdeel van een prachtige wandelroute die mede door toedoen van Staatsbosbeheer vele enthousiaste wandelaars trekt. Bovendien hebben we als extra project de ideeën aangedragen en strijd geleverd voor het langste Fietspark van Nederland, gelegen op het Langstraatspoortracé. Het Halvezolenpark is 4100 meter lang en sedert 2007 in gebruik.

Oprichting van de stichting

De eerste acties vonden al plaats in 1984. Twee 15-jarige Waalwijkse jongens, Peter Claassen en Hubert Brokken, begonnen eigenhandig met het toonbaar en begaanbaar maken voor het fiets- en wandelverkeer van de Waalwijkse spoorbrug. Zij metselden de monumentale pijlers, zij schilderden de 10 welijzeren brugdelen, haalden de traanplaten uit het Afwateringskanaal en schroefden ze met houtdraadbouten weer vast op de biels, enz. De eerstgenoemde werd op 1 februari 1987 onze penningmeester en is dat tot op de dag van vandaag nog!

Onze doelstelling was en is: Restauratie en het geven van een zinvolle herbestemming aan de vakwerkspoorbruggen, die een onvervangbaar cultureel erfgoed vormen voor de Langstraat en zelfs voor ons land. Daarnaast een hoogwaardig, vrijliggend fietspad over het Langstraatspoortracé. Ook het behoud van de omliggende natuur stond bij ons streven steeds voorop.

Herbestemming

Vijf van de zes bruggen zijn inmiddels (2011) gerestaureerd en hebben een zinvolle herbestemming gekregen. De Waalwijkse fietsspoorbrug is zelfs de langste (en mooiste!) monumentale fietsbrug van Nederland!

Het Halvezolenpark is een juweeltje voor de fietser, skater en wandelaar. Voor de vakwerkdraaispoorbrug over de Donge bij Geertruidenberg bestaat goede hoop dat ook daar restauratie en hergebruik spoedig mogelijk zal worden. Daarnaast ligt er op grote delen van het voormalige spoortracé tussen Raamsdonksveer en Nieuwkuijk een prachtig en hoogwaardig fietspad met als apotheose het 4100 meter lange Halvezolenpark dwars door Waalwijk. Bovendien hebben vijf van de zes vakwerkspoorbruggen de status van Rijksmonument verkregen. Daarmee is ook op de lange duur behoud en onderhoud verzekerd. De draaibrug over de Donge in Geertruidenberg heeft de status van Gemeentelijk Monument. Er wordt hard aan gewerkt om ook die de Rijksmonumentenstatus te doen verlenen.

De bruggen tussen Waalwijk en Drunen zijn in gebruik voor het fiets- en wandelverkeer. Voor het woon-/werkverkeer, maar ook voor de toeristen vervullen ze een belangrijke functie.

De Venkantbrug en de Moerputtenbrug tussen Vlijmen en 's-Hertogenbosch zijn onderdeel van een unieke wandelroute door en over het aangrenzende natuurgebied.

Het Halvezolenpark in Waalwijk vervult vooral de functie van fietspark alhoewel er ook volop wordt gewandeld en geskeelerd.

Publieksrespons

Reeds voor de opening in 1992 van de bruggen in Waalwijk en Drunen en ook alle jaren daarna was er sprake van groot enthousiasme onder het publiek. De vele acties die we gedurende al die jaren hebben gehouden (spoorbrug-benefietconcerten, verkoop van pentekeningen, verkoop van schilderijen van de bruggen, het schrijven en onder eigen beheer uitgeven van

het boek "Fietsen over Monumenten"), ondervonden allemaal een warme belangstelling bij publiek en pers! De fietsroute werd en wordt vanaf de openstelling door jong en oud veel gebruikt.

De Venkantbrug en de Moerputtenbrug worden, zeker nadat er een rondwandeling door middel van "knuppeltjesbruggen" door het aangrenzende moerasgebied mogelijk is en vanaf een ponton de brug van alle kanten bekeken kan worden, veel gebruikt door enthousiaste wandelaars. Staatsbosbeheer geeft bijna dagelijks rondleidingen, die druk bezocht worden.

In het huidige tijdsgewricht zijn cultuur-historische waarden, recreatief medegebruik en integrale ruimtelijke kwaliteit inmiddels breed

gedachtegoed geworden. Het project was daarmee dus zijn tijd ver vooruit. Vanuit het behoud van cultuurhistorisch erfgoed zijn kansen voor recreatief medegebruik, ecologie en ruimtelijke kwaliteit al snel opgepakt als dragers voor behoud en ontwikkeling. Gelet op het brede maatschappelijke draagvlak en het intense gebruik van de bruggen, mag gesteld worden dat het project een sterk voorbeeld is van particulier initiatief voor integrale ontwikkelingen van erfgoed.

Onze strijd wordt ondersteund door:

- Prof. Mr. Pieter van Vollenhoven uit Apeldoorn
- Mw. Hanja Maij-Weggen uit Eindhoven
- Burgemeester Mr. Dr. A. Rombouts van 's-Hertogenbosch
- Burgemeester Drs. H. Willems van de gemeente Heusden
- Oud-burgemeester Mr. Rob van Schaik uit Waalwijk
- Burgemeester Drs. A. Kleijngeld van Waalwijk
- Ir Alex den Ouden uit Eindhoven, industrieel archeoloog en techniekhistoricus
- Bert van Opzeeland uit Vlijmen, bestuurslid van Heemkundekring "Onsenoort"

Kiosk Raamsdonksveer eervolle vermelding bij Monumentenprijs Brabant 2011

De jaarlijkse Monumentenprijs Noord-Brabant is voor 2011 door het bestuur van de Stichting

Persbericht door:

Stichting Federatie Behoudt de Langstraatspoorbruggen, Dr. Donker Curtiusstraat 17, 5142 BA Waalwijk
Secretaris: A. van Tuijl, avantuijl@hetnet.nl tel. 0416-374429

Op zondag 4 december jl. heeft Omroep Brabant aandacht besteed aan de prijs. Het interview is via 'uitzending gemist' te beluisteren op www.brabantleeft.nl.

GEFELICITEERD!

De Oudheidkundige Kring 'Geertruidenberghe' feliciteert de Federatie Langstraatspoorbruggen van harte met de Knippenbergprijs en wenst alle betrokkenen veel succes met het behoud en de ontwikkeling van deze prachtige kunstwerken en het kenmerkende landschap. Het bestuur vindt het een opsteker voor Geertruidenberg en in het bijzonder voor de vrijwilligers van Stichting Spoorbrug Geertruidenberg die deel uitmaakt van de Federatie. In een reeks van 30 lange jaren is een prachtig ensemble van spoordijken, spoorbruggen, wachtershuizen, enz. ontstaan, een trots voor heel Brabant.

Mr. Pieter van Vollenhoven benadrukte in zijn toespraak, ter gelegenheid van de opening van de Moerputtenbrug in de zomer van 2011 in 's-Hertogenbosch, hoe de Halve Zolen Lijn een geweldig toonbeeld van nationaal belang is. Hij spreekt zijn waardering uit over de vrijwilligers die zich vasthoudend en onverschrokken inspanssen voor het behoud van ons erfgoed.

Foto: in het midden Mr. Pieter van Vollenhoven, voorzitter van het Nationaal Restauratiefonds, en rechts Mw. Joke Serraris die het woord tot hem richt. Bij die gelegenheid heeft de Stichting Spoorbrug Geertruidenberg hem het boek 'Beeldig Geertruidenberg', een prachtige uitgave van de Oudheidkundige Kring, cadeau gedaan.

Monumentenprijs Noord-Brabant toegekend aan: De Verkadefabriek, 's- Hertogenbosch.

De gedeputeerde voor Cultuur, Brigitte van Haften, heeft op 16 november 2011 de Brabantse Monumentenprijs uitgereikt in De Harmonie te Tilburg. De jury was bijzonder onder de indruk van dit complex dat midden in het culturele en sociale leven van Den Bosch staat. Naast theatervoorstellingen en filmvertoningen, worden in de Verkadefabriek seminars en cursussen georganiseerd. Hierdoor, en dankzij het inpandige café, is de voormalige koekjesfabriek een belangrijk plaats van ontmoeting. De rauwe industriële uitstraling eigen aan het oude fabrieksgebouw wordt overigens wel de scherpe kanten van af, waardoor de ruimtes toch prettig zijn om in te verkeren. Oud- en nieuwbouw lopen mooi in elkaar over en vormen één coherent geheel. De realisatie van de nieuwe Verkadefabriek in 2004 betekende bovendien een krachtige impuls voor de herontwikkeling van het omliggende stadsdeel dat rijk is aan industrieel erfgoed. Daarnaast heeft de jury eervolle vermeldingen toegekend aan:

De kiosk van Raamsdonksveer

In 2006 kwam een einde aan jaren van verval van deze schitterende kiosk uit 1951. De restauratie verdient in de ogen van de jury een eervolle vermelding omdat het initiatief ertoe genomen is door de lokale stichting Veers Erfgoed. Deze stichting heeft niet alleen, in samenwerking met de gemeente Geertruidenberg, een kostbare restauratie gecoördineerd, ook heeft zij sinds de oplevering in 2008 haar handen niet van het monument afgetrokken. Zij zet zich er nu voor in het monument te betrekken bij 'buitenaangelegenheden' als carnaval, koninginnedag, de avondvierdaagse, sinterklaas en de uitvoeringen van de harmonie en de cabaretgroep. Verder streeft de stichting er nu naar de directe omgeving van de kiosk op te waarderen, onder andere door het plan te lanceren de gedempte haven weer open te leggen, waardoor de kiosk weer aan het water komt te staan. Een plan dat, volgens de jury toch, aanmoediging verdient.

De Schouburg van Tilburg

De Tilburgse Schouburg was bij oplevering in 1961 bedoeld als een modern monument dat de stad, dan nog als fabrieksstad verguisd, cultureel op de kaart moest zetten. In deze opzet is het gebouw, naar ontwerp van de architecten Bernard Bijvoet en Gerard Holt, zeer

zeker geslaagd. Momenteel wordt het gebouw aangepast aan de eenentwintigste eeuw. Het terugbrengen van de authentieke jaren-zestigstijl is daarbij een belangrijk punt. In de publieksruimtes is gekozen voor terugplaatsing van meubels en kunstwerken uit die tijd. Waar dit niet haalbaar of praktisch was, is er gekozen voor een moderne vormgeving die gemakkelijk verwijderd kan worden. Deze zeer verantwoorde aanpak wil de jury door middel van deze eervolle vermelding prijzen.

Achtergrond Brabantse Monumentenprijs

Het is voor de 23e keer dat deze prijs wordt uitgereikt. Jaarlijks is er een ander thema. Het thema voor dit jaar was: 'Gebouwen tot vermaak'. Een thema dat steeds actueel is en relevant blijft voor een zeer breed publiek. De toelichting bij dit thema luidde als volgt: Monumentale gebouwen tot ca. 1960, die zijn gebouwd of herbestemd voor amusement en vermaak. Hieronder vallen onder meer muziekkiosken, schouwburgen, feestzalen, bioscopen, concertzalen, sociëteiten, cafés, herbergen en andere uitspanningen. Daarbij gaat bijzonder aandacht uit naar gebouwen die hun oorspronkelijke decoraties en uitstraling bewaard hebben. Ook gebouwen die gerestaureerd zijn of in oorspronkelijke staat zijn hersteld, krijgen hierbij de aandacht.

Alle Brabantse gemeenten, heemkundekringen, monumentenorganisaties, en uiteraard theaters, schouwburgen en Koninklijke Horeca Nederland waren uitgenodigd gebouwen die in hun ogen voor de prijs in aanmerking komen, voor te dragen. 32 objecten, groot en klein, waren aangemeld. Na een voorselectie heeft de jury er 21 bezocht en het bestuur voorgesteld dit jaar niet alleen een Monumentenprijs maar ook twee eervolle vermeldingen toe te kennen. Het bestuur heeft dit voorstel overgenomen.

Thema Monumentenprijs 2012

Monumentale gebouwen tot ca 1960, die zijn gebouwd voor de (geestelijke) gezondheidszorg. Hieronder vallen onder meer ziekenhuizen, gasthuizen, psychiatrische inrichtingen, consultatiebureaus (en verzorgingshuizen voor ouderen). De gebouwen zijn nog als zodanig in gebruik of herbestemd. Bijzondere aandacht gaat uit naar gebouwen die hun oorspronkelijke decoraties en uitstraling bewaard hebben. Ook gebouwen die gerestaureerd zijn of in hun oorspronkelijke staat zijn hersteld, krijgen hierbij de aandacht.

Bron: www.erfgoedbrabant.nl

De Charterbank: oorkonden van Geertruidenberg en Raamsdonk online!

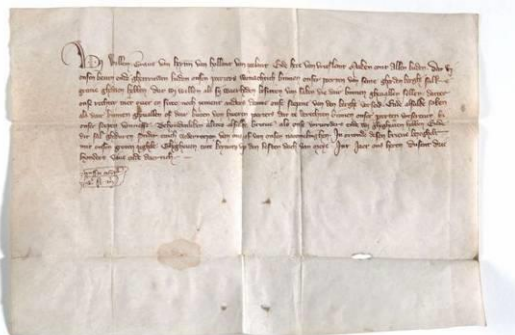
Onlangs waren Wim van Alphen en Chris van den Heijkant op werkbezoek in het Regionaal Archief Tilburg (R.A.T.) bij Arjan van Loon,

medewerker van het R.A.T. en gewaardeerd Kringlid. Hij, samen met de projectleidster Charterbank mevrouw Astrid de Beer, maakten

ons daar nogmaals attent op de bijzondere mogelijkheid om zeer oude charters van Geertruidenberg en Raamsdonk gratis online op Uw computer in te zien, te bestuderen en eventueel af te drukken. Omdat blijkt dat nog maar weinig mensen en dus ook weinig Kringleden, gebruik maken van deze mogelijkheid brengen wij dit graag nog eens onder Uw aandacht en leggen hieronder uit wat charters zijn en hoe U moet handelen om ze online te kunnen bekijken.

Geertruidenberg en Raamsdonk zijn plaatsen met een lange en zeer interessante en roerige geschiedenis. Veel van deze eeuwenoude informatie is opgetekend in oorkonden, oftewel charters. In totaal zijn er 189 charters, handgeschreven op perkament, van Geertruidenberg en Raamsdonk overgeleverd en welke bewaard worden in het depot van Regionaal Archief Tilburg. Sommige verkeren nog in opmerkelijk goede staat en hebben (bijna) ongeschonden Zegels. Deze charters vormen niet alleen een onmisbare bron voor studie van de middeleeuwen en de vroegmoderne tijd, maar ook voor genealogisch onderzoek. Helaas zijn ze moeilijk toegankelijk vanwege het afwijkende handschrift en taalgebruik en kunnen ze alleen heel arbeidsintensief ontsloten worden vanwege hun karakter (perkament) en inhoud. Dit alles had tot gevolg dat de charters nauwelijks geraadpleegd werden. En dat is toch zonde?

Het oudste charter uit de charterverzameling Geertruidenberg en Raamsdonk is een privilege van 31 mei 1335, verleend door Willem, graaf van Holland, aan de poorters van Geertruidenberg, dat zij alleen door schepenen van Geertruidenberg verhoord en berecht mogen worden. Zie afbeelding.

In de verzameling bevinden zich ook een groot aantal schepenenbankbrieven, giffbrieven (voor de

DIVERS NIEUWS

Ledensvaria

Bedankt als lid:

Mevr. P.H. de Bruijn-de Rijk, Gasthuisstraat 22, Geertruidenberg

Heilige Geest armen), maar ook bijvoorbeeld een octrooi uit 1768 van de Staten van Holland en West-Friesland op verzoek van de magistraat van Geertruidenberg voor het oprichten van een loterij van 800.000 gulden ten bate van de reparatie van de kerk en toren en tot stichting van een fonds voor oude mannen en vrouwen in de godshuizen. Dit alles is de moeite waard om eens te bekijken.

Het Regionaal Archief Tilburg heeft een koploperpositie als het gaat om het digitaliseren en online beschikbaar stellen van archiefmateriaal. De afgelopen jaren is de bevolkingsadministratie van het werkgebied gedigitaliseerd en online gezet. Enkele jaren geleden is het plan ontstaan om ook minder bekend en toegankelijk bronnenmateriaal, zoals charters, onder de aandacht van een groter publiek te brengen. Door charters te digitaliseren, te ontsluiten (transcriberen) en online toegankelijk te maken komt deze bron beschikbaar voor een grotere groep onderzoekers en geïnteresseerden. Het ontsluiten wordt gedaan door speciaal geselecteerde vrijwilligers, ervaren in het lezen van oud schrift, die de charterteksten transcriberen. Als eerste zijn de charters van Geertruidenberg en Raamsdonk gedigitaliseerd, getranscribeerd en in een online Charterbank geplaatst. Deze Charterbank is in te zien via de website www.regionaalarchieftilburg.nl

Beknopte handleiding "Zoeken in de Charterbank"

Nadat U naar de bovengenoemde website bent gegaan ziet op de homepage het logo van de Charterbank. Klik daarop. U krijgt dan een scherm te zien met een willekeurig charter en een beschrijving. Bij 'vrij zoeken' (rechtsboven) kunt u op trefwoorden zoeken wat U interesseert. Bijvoorbeeld op jaartal. U kunt ook namen van personen, plaatsnamen, functies (schepenen, schout etc.) of titels (prins, jonkvrouw) invoeren. Of andere trefwoorden zoals bijvoorbeeld 'loterij' of 'bunder' etc. Met de tabs aan de linkerkant op het scherm kunt u de beschrijving, transcriptie, eventuele zegels en pagina's bekijken. Probeer het eens, U zult er als geïnteresseerden in de geschiedenis van onze stad veel plezier aan beleven.

Tekst: Arjan van Loon

Dhr. A. van Gelderen, Mauritsweg 16, Geertruidenberg

Dhr. J.C. Nieuwenhuijsen, Van Wieldrechtstraat 1, Raamsdonksveer

Dhr. J. de Rijk, Gasthuisstraat 22,
Geertruidenberg
Dhr. Mr. W. van Harberden, Ambrosius
Rozendaelstraat 7, Geertruidenberg
Dhr. P. Steenvoorde en Mevr. M. Steenvoorde-
Daleman, Diepsteeg 22, Raamsdonksveer
Dhr. R. Zuiderduin, Benraatshoef 144,
Raamsdonksveer

Bedankt als abonnee: Mevr. M. Jerszynski-
Kwaaitaal, Burggravenlaan 16, Geertruidenberg
Datum komende lezing OKG
De lezingen zijn voor iedereen altijd gratis.
15 december 2011, 19 januari 2012, 16 februari
2012, 15 maart 2012, 19 april 2012
Sluitingsdatum kopij 'Mededelingen'
28 december a.s.

BOEK: Deel 2 van PANDEN EN STANDEN IN GEERTRUIDENBERG: Markt 3

Na het enthousiast ontvangen eerste deel van "Panden en Standen in Geertruidenberg" over Markt 1 is nu het tweede deel van de reeks gereed. Het boek gaat over de bewoningsgeschiedenis van Markt 3; het pand waar tot voor kort Fauna Hengelsport gevestigd was.

Stap voor stap volgen we van 1543 tot 1949 de bewoners ervan. Evenals in de beschrijving van Markt 1 zien we ook nu weer dat Arjan van Loon erin is geslaagd de bewoners van Markt 3 uitgebreid te beschrijven aan de hand van hetgeen zij in het verleden op papier (lieten) zetten. De jaren van 1756 tot 1898 vormden een bijzondere periode voor het grote pand, dat toen onderdak bood aan kostschoolleerlingen uit binnen- en buitenland. De dagelijkse beslommeringen van leerlingen en onderwijzers, de hoofdbreken van de beheerder met zijn gezin om alles, ook financieel, in goede banen te leiden, de dienstmeiden die meestal gedurende een groot deel van hun leven voor de bewoners wasten, kookten en poetsten en de constante bezigheden aan het gebouw om de leerlingen te kunnen huisvesten dan wel adequaat les te geven. Arjan van Loon maakt dit zichtbaar via beschrijvingen en overzichten.

Het boek is uitgevoerd in een handzaam formaat en is voorzien van kleurenafbeeldingen. De bijlagen achterin geven een uitgebreid overzicht van (grond)bezit, (hulp)onderwijzers en leerlingen. Degene die op basis van deze publicatie verder onderzoek wil doen, kan putten uit de bijzonder complete eindnoten.

'Panden en Standen in Geertruidenberg' behoort tot de uitgaven van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'.

Geïnteresseerden krijgen tot **31 december 2011** de gelegenheid het fraaie boek over Markt 3 voor € 18,75 aan te schaffen. Daarna bedraagt de verkoopprijs € 21,50. Via voorinschrijving kunt u het boek bestellen. Voor inwoners van onze gemeente worden geen verzendkosten gerekend. Woont u niet in de gemeente Geertruidenberg dan bedragen de verzendkosten € 4,-.

Bestelwijze: Als u wilt deelnemen aan de voorinschrijving van "Panden en Standen in Geertruidenberg: Markt 3" stuur dan uw bestelling voorzien van onderstaande gegevens per brief of e-mail aan: Martin Robben, Buitenvest 8, 4931 CH Geertruidenberg, martrobben@12move.nl.

Foto: Kaft 'Panden en Standen, Markt 3'
196 pagina's, ISBN 978-90-814223-0-7

Voorinschrijving boek 'Panden en Standen in Geertruidenberg, Markt 3'

Naam.....

Adres.....

Postcode en woonplaats

Telefoonnummer.....

wenst in aanmerking te komen voor het boek 'Panden en Standen, Markt 3' voor de speciale aanbiedingsprijs van € 18,75 (de verzendkosten bedragen € 4,- buiten de gemeente Geertruidenberg)

Aantal

Het totale bedrag van € is overgemaakt op postrekeningnummer 2524563 t.n.v. O.K.G. te Geertruidenberg, onder vermelding van 'Panden en Standen, Markt 3'

Datum Handtekening